

OPCOM

**Descriere generală a instrumentelor financiare
derivate în contextul pieței de energie electrică**

București, august 2005

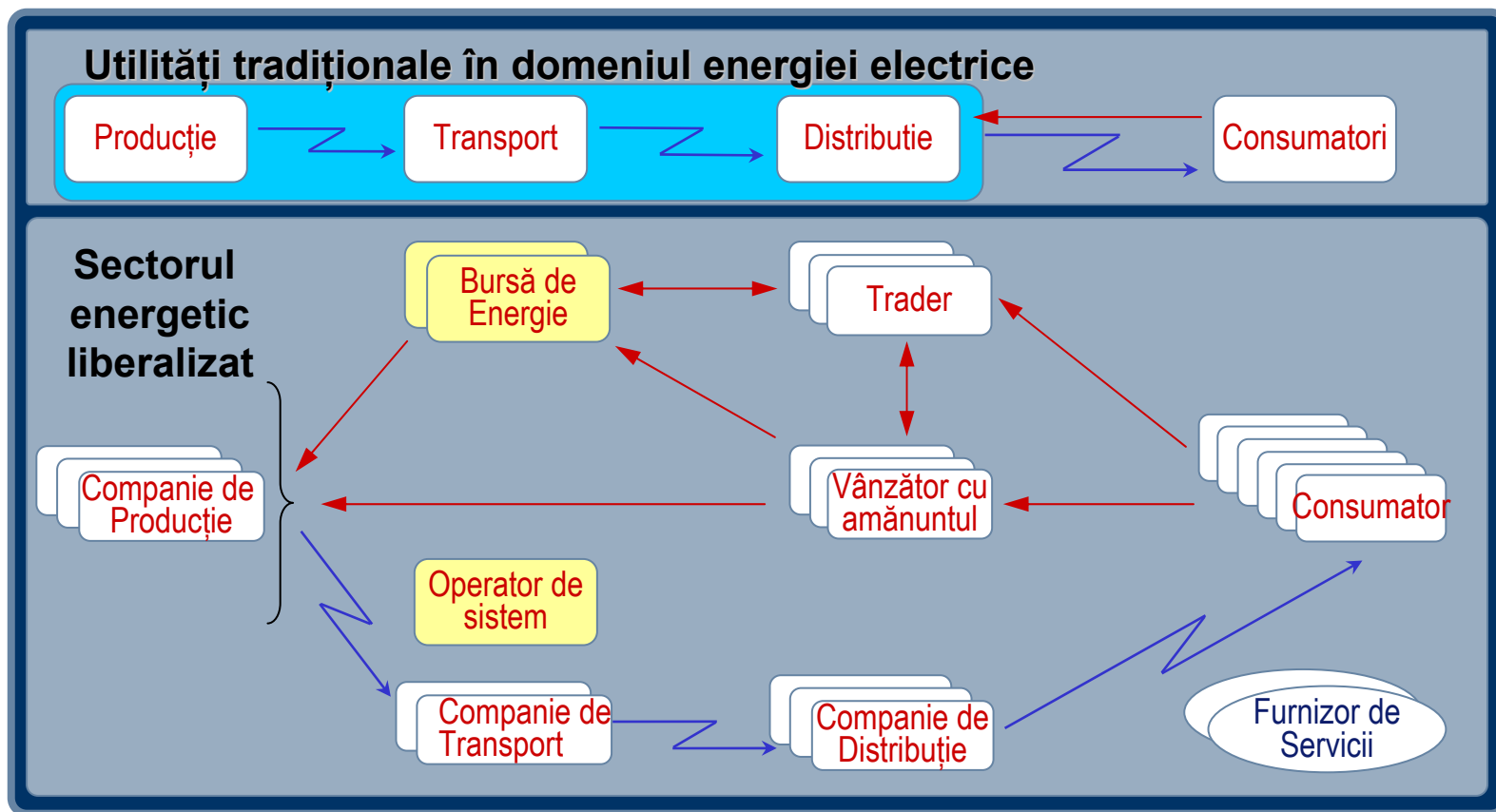

1. **Introducere privind mediul liberalizat**
2. **Diminuarea și transferul riscului și evoluția piețelor liberalizate**
3. **Piețele financiare pentru energie electrică, trecere în revistă și exemple**

Istoric – Liberalizarea în România

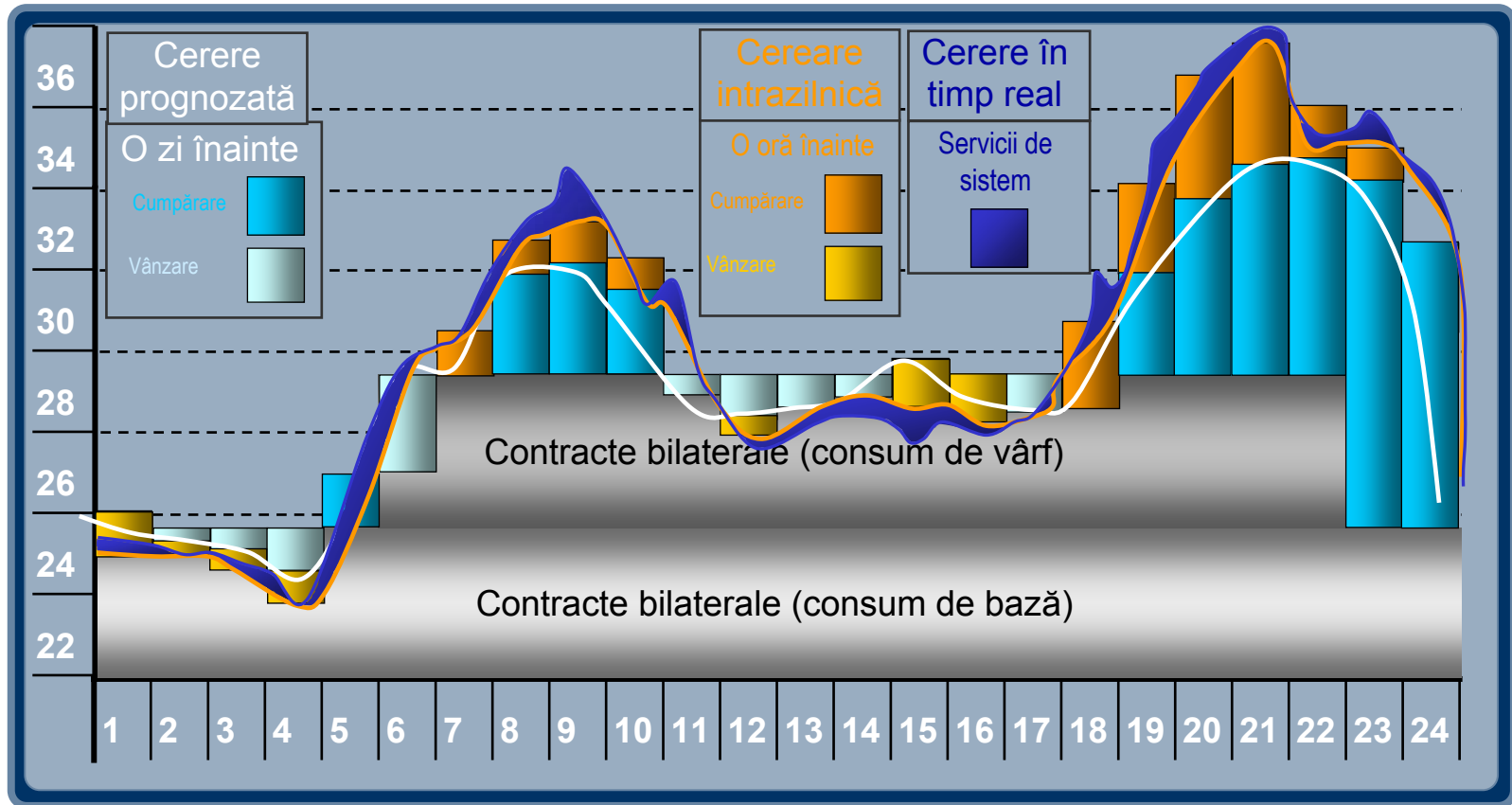

Cadru industrial – piețe reglementate versus piețe competitive

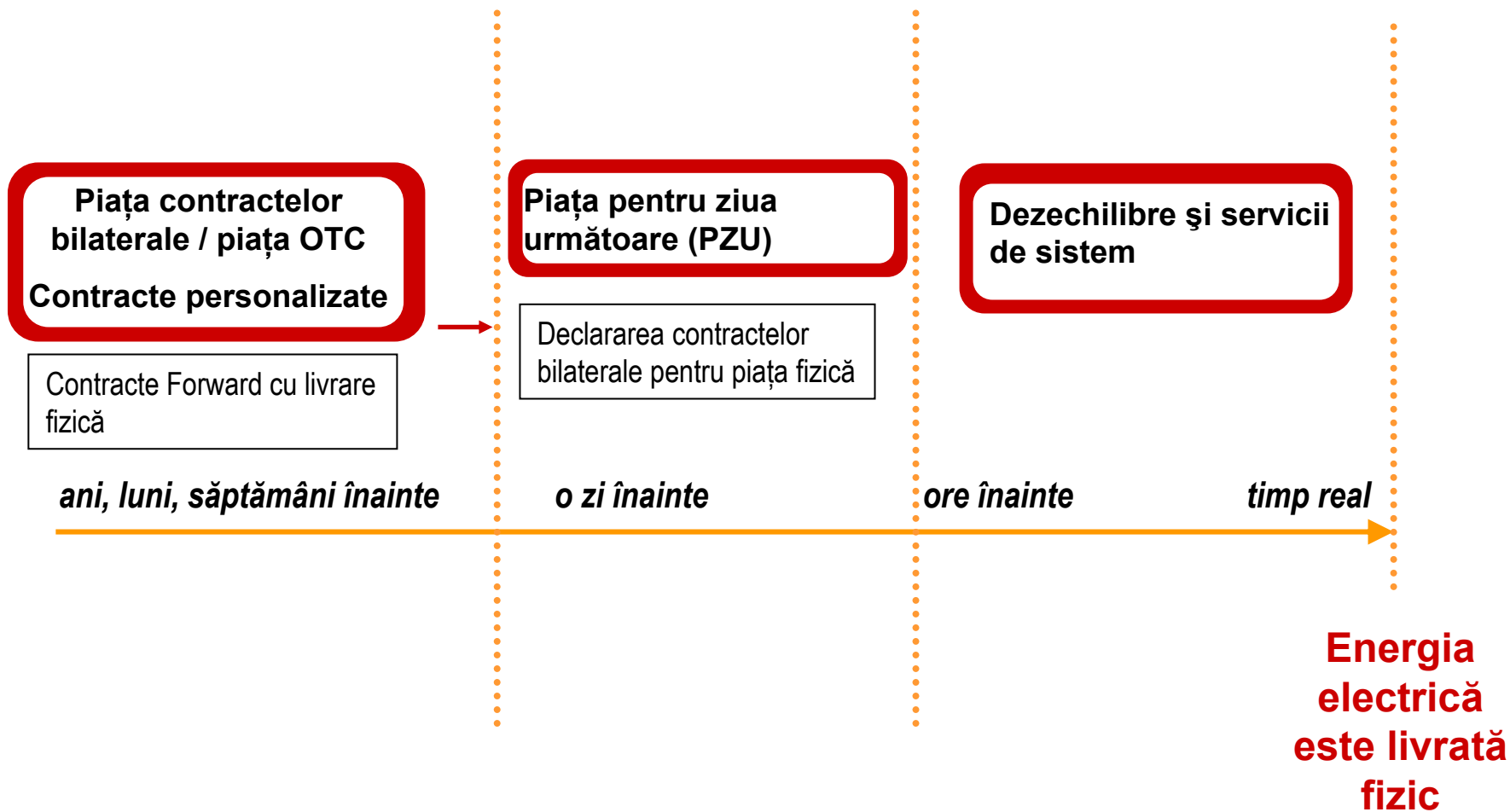
Acoperirea cererii în mediul liberalizat

Piețe și contracte diferite

Orizontul tranzacționării vs. Ziua livrării fizice

Contracte diferite pentru momente de timp de livrare diferite

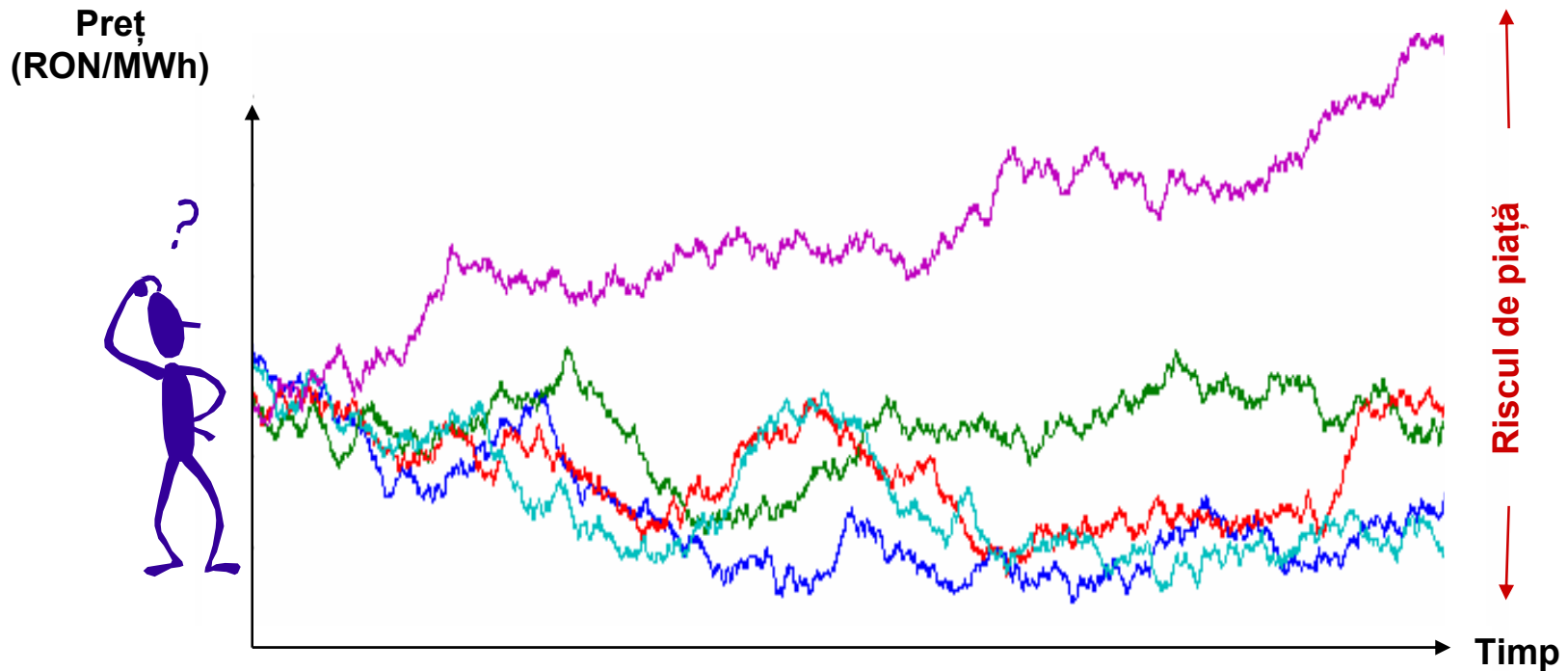

1. Introducere privind mediul liberalizat
2. **Diminuarea și transferul riscului și evoluția piețelor liberalizate**
3. Piețele financiare pentru energie electrică, trecere în revistă și exemple

- **Efecte ”sigure”:**
 - Prețurile sunt determinate de către piață
 - Contractele reglementate pe termen lung dispar progresiv
 - Separarea activităților:
 - Producere și furnizare
 - Transport și distribuție: monopol natural
 - Consumatorii își pot alege furnizorul
- **Efecte “probabile” :**
 - Intrarea în piață a unor noi participanți
 - Privatizarea companiilor aflate în proprietatea statului
 - Volatilitatea prețurilor și riscurile asociate

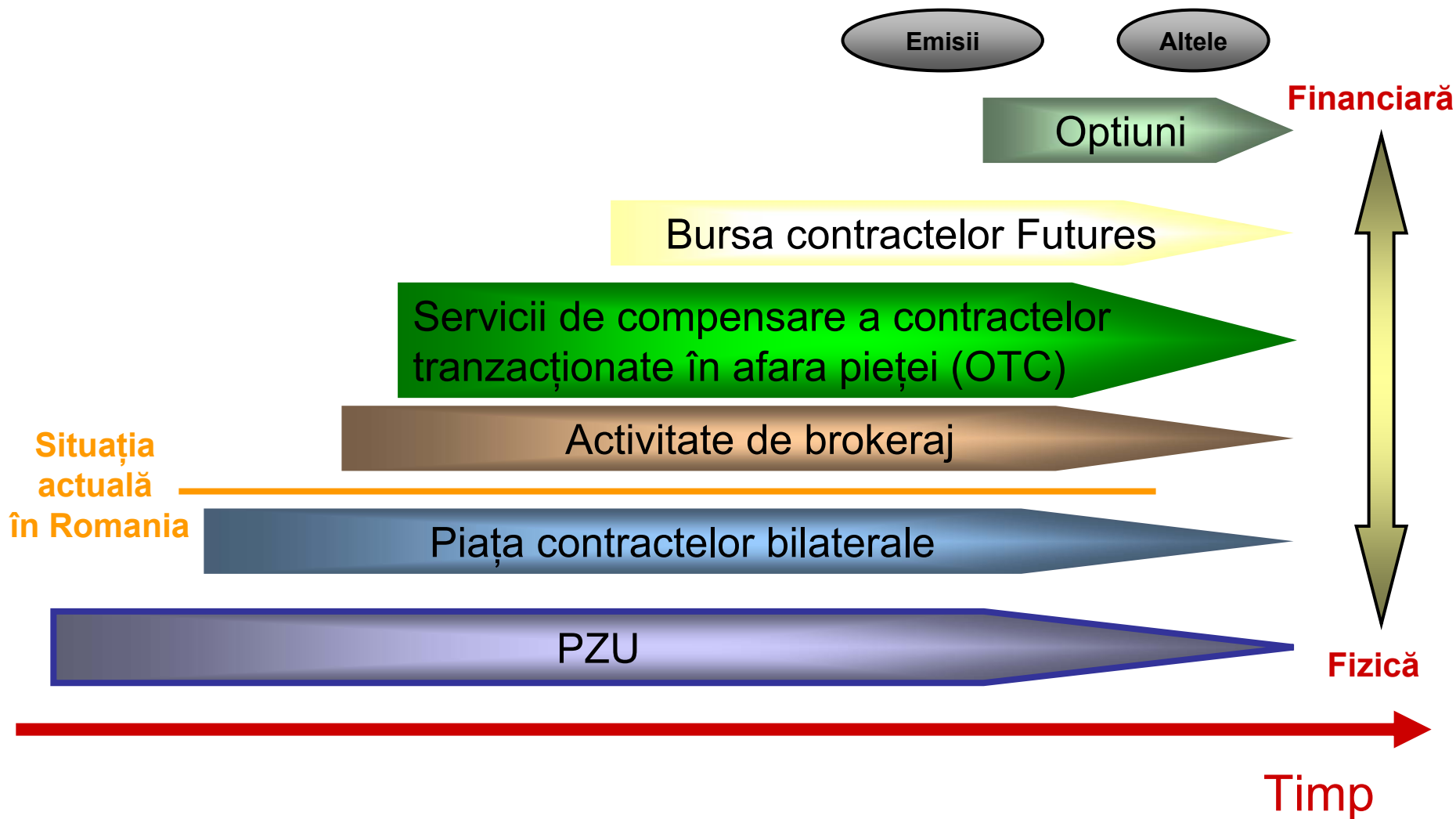
- **Prețul:**
 - Tarifele fixe pentru toți consumatorii dispar și **prețul pieței spot (PIP)** devine preț de referință (din PZU)
 - Consumatorii eligibili “vor presa” prețurile cu **condiții complexe în contracte** (prețuri index spre alte mărfuri, spot, ...)
 - Dispare integrarea verticală, iar **subvenția încrucișată** între diferite activități **nu va mai fi posibilă**
- **Volumul**
 - Consumatorii au posibilitatea alegerii altui furnizor
- **Contrapartea**
 - Vor apare companii noi cu **categorii de bonitate** diferite -> Contractele care se vor semna vor trebui studiate cu foarte multă grijă

Riscul privind evoluția prețului pieței

- Rezumarea principalelor noi **riscuri** asociate cu liberalizare:
 - Riscul de **Piață** -> Volatilitatea Prețului
 - Riscul de **Credit** -> Riscul de Cotraparte
 - Riscul de **Volum** -> Riscul de Livrare
- Participanții la piață vor promova și căuta mecanisme care să permită diminuarea și transferul acestor riscuri / incertitudini (**hedging**)
 - Contracte bilaterale cu livrare fizică (**physical forwards**) (cu prețuri și cantități stabilite dinainte/anterior **pentru o livrare fizică în viitor**)
 - **Instrumente financiare derivate (derivative)** ca Forwards, Futures, Options fie cu livrare fizică fie cu regularizare în numerar care să permită strategii complexe de tranzacționare și diminuarea și transferul riscului (hedging)
 - **Casa de Compensație** prin serviciile oferite, asumându-și riscul de contraparte
 - **Asigurări** pentru producători, contracte flexibile în cantități (**Swings**) pentru furnizori / vânzători cu amănuntul

Evoluția normală pe piața instrumentelor financiare derivate

Orizontul tranzacționării vs. Ziua livrării fizice

Piețe diferite pentru orizonturi de timp diferite

Contracte Futures cu regularizare în numerar
 Contracte Futures cu livrare fizică
 Contracte Forward cu regularizare în numerar
 Contracte Forward cu livrare fizică
 Contracte Futures cu Opțiuni

Piața Financiară - standard

Contracte Forward cu livrare fizică
 Contracte pentru Diferență (CfD's Swaps)
 Contracte Swings (cu volum variabil)
 Opțiuni

Piața contractelor bilaterale / OTC Contracte particularizate

Declararea contractelor bilaterale pentru contractele cu livrare fizică

PZU

Dezechilibre și Servicii de sistem

Energia electrică este programată pentru a fi livrată

ani, luni, săptămâni înainte

o zi înainte

ore înainte

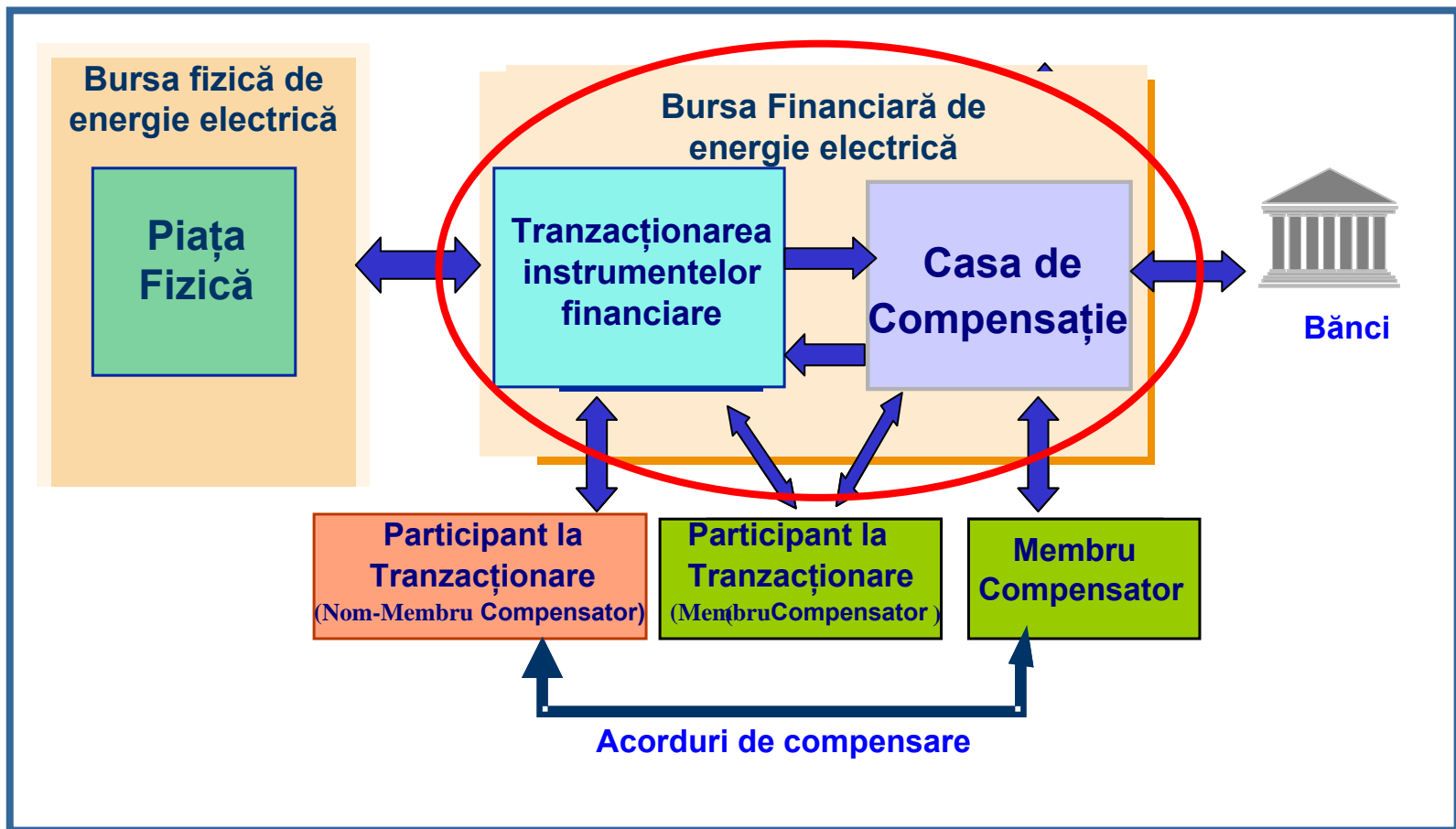
timp real

1. Introducere privind mediul liberalizat
2. Diminuarea și transferul riscului și evoluția piețelor liberalizate
3. **Piețele financiare pentru energie electrică, trecere în revistă și exemple**

Organizarea unei burse financiare de energie electrică

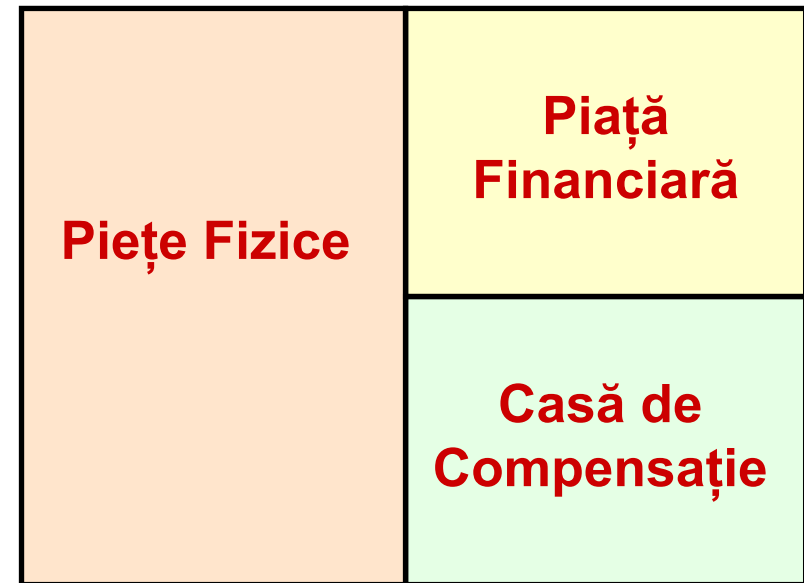
Bursa de energie electrică

Caracteristici ale unei Burse de energie electrică

- Este o piață centralizată
- Este utilă pentru descoperirea prețului pentru energie electrică
- Își asumă riscul de contraparte
- Oferă anonimitate
- Oferă transparență și nediscriminare
- Reduce costurile de tranzacționare

Dimensiuni

Bursă organizată

Contracte Futures, Forward, Options

- *tranzacționate prin intermediul sistemului de tranzacționare al bursei*
- *standardizate*
- *prețuri transparente*
- *anonimitate*
- *pozițiile pot fi ușor închise*

Piața OTC

Contracte Forward, Swap

- *negociate în mod privat și individual*
- *nestandardizate*
- *mai puțin transparente*
- *nu sunt anonime*
- *pozițiile nu pot fi închise sau transferate ușor*

Casa de Compensație

Bursele financiare de energie electrică din Europa

Bursele financiare de energie electrică din Europa

Instrumentele financiare derivate pentru energie electrică, listate pentru tranzacționare și compensare

NORD POOL

Contracte Forward regularizate în numerar, contracte Futures regularizate în numerar, Options, Contracte inter-regionale pentru diferențe (CfD), certificate verzi, certificate de permisiie de emisii de CO₂

EEX
ENERGY EXCHANGE

Contracte Futures regularizate în numerar și Options

UKPX
UK POWER EXCHANGE

Contracte Forward cu livrare fizică

Powernext

Contracte Futures regularizate în numerar

omip
Operador do Mercado Ibérico de Energia

Contracte Forward cu livrare fizică

EEXAA
Energy Exchange Austria

Contracte inter-regionale pentru diferențe CfD (e-spread)

ENDEX

Contracte Futures cu livrare fizică

Bursele financiare de energie electrică din Europa

Alte Servicii

NORD POOL

Compensarea tranzacțiilor contractelor OTC, credite de permisii de emisie de CO₂

Compensarea tranzacțiilor contractelor OTC, credite de permisii de emisie de CO₂ (programat)

Powernext

Credite de permisii de emisie de CO₂

omip

Operador do Mercado Ibérico de Energia

Certificate de permisii de emisie de CO₂

ENDEX

Compensarea tranzacțiilor contractelor OTC, servicii în domeniul gazelor naturale

OPCOM

**Descriere generală a instrumentelor financiare
derivate în contextul pieței de energie electrică**

București, august 2005